

meget mere, naar man betragter Spørgsmaalet i Sammenhæng med Tilkendegivelsen om, at det ikke kan paalægges noget Forbundsmedlem at deltage i militære Aktioner. Det er muligt, at det er Udtaelsen i Artikel 8, 1ste Stykke, man i visse Tilfælde har hæftet sig ved; men Forholdet er netop det, at Deltagelse i militære Aktioner kun kan ske efter vedkommende Forbundsmedlems eget Ønske og Villie. Dette, maa jeg sige, er fremstillet med anerkendelsesværdig Klarhed og Bestemthed i den danske Komités Betænkning, som ogsaa paa dette Omraade fortjener al mulig Anerkendelse.

De store Mangler, der klæber ved Pagten for Folkenes Forbund derved, at den ikke anerkender obligatorisk Voldgift, har de ærede foregaaende Talere dækket saa udførligt ved, at jeg ikke skal komme ind derpaa. Men til Slutning vil jeg gøre nogle Bemærkninger om de Organer, hvorigennem Folkenes Forbund udøver sin Virksomhed.

Hvad Raadet angaar, er det jo det Organ, man for Tiden hører mest Tale om, det, som straks er traadt i Virksomhed, som nu for nylig har afholdt et Møde i London; og det er vel ogsaa til en Begyndelse det Organ, der vil komme til at øve størst Indflydelse. Men det er unægtelig det Organ, der, set fra Smaastaternes Synspunkt, er udstyret og indrettet paa den mest utilfredsstillende Maade. At Stormagterne her er i absolut Flertal, er en bekendt Sag. Derimod har maaske ikke alle lagt Mærke til, at i Øjeblikket er de egentlige Smaastater slet ikke repræsenterede i Raadet. I Fremtiden bliver Forholdet ganske vist det, at Delegeretforsamlingen vælger Repræsentanterne, men indtil Delegeretforsamlingen træder sammen, fastsættes det, at det er Belgien, Brasilien, Grækenland og Spanien, der danner det valgte Element indenfor Raadet ved Siden af de 5 faste Medlemmer, eller i Øjeblikket 4, indtil Amerika træder til. Nu er der vel ingen af disse 4 Stater, der selv regner sig som hørende til Smaastaternes Kategori. Grækenland gør det sikkert ikke, Spanien vel endnu mindre. Det tidligere Kejserdømme, nu den store Republik Brasilien i Amerika vilde neppe heller finde, at den var i jævnbyrdigt Selskab, hvis den var sammen med Norge eller Danmark. Og for Belgiens Vedkommende har vel ogsaa Situationen udviklet sig saaledes, at dette Land ikke kan siges at staa jævnsides med eller paa samme Fod som de andre

smaa Stater. Saaledes er Raadet altsaa for Øjeblikket sammensat. I den Grad har Privilegierne her raadet, at hvis Raadet var den eneste faste Institution i Folkenes Forbund, vilde jeg finde, at Betænelighederne ved at tilraade en Tiltrædelse i ganske overordentlig høj Grad voksede.

Men ved Siden af Raadet staar Delegeretforsamlingen, og den betegnes udtrykkelig som Forbundets øverste Myndighed. Den nævnes ogsaa først, og der er neppe nogen Tviyl om, at i den kommende Tid vil dens Indflydelse til Stadighed vokse, navnlig i Kraft af, at her eksisterer ingen Privilegier for Stormagterne. Ligeberettigelsens Princip er her gennemført og i Virkeligheden fuldt ud gennemført, saaledes at ethvert Forbundsmedlem, enhver Stat har een Stemme i Delegeretforsamlingen. Hver Stat kan ganske vist sende tre Medlemmer, om den ønsker det; men den raader kun over een Stemme. Storstater og Smaastater staar altsaa her paa lige Fod, og her er der, som jeg begyndte med at fremhæve, Spiren til et virkeligt Verdensparlament, en Folkenes Repræsentation. Om denne Spire skal naa til en frodig Udvikling eller ej, vil afhænge af Folkene selv. Det bliver Folkene selv raadende over igennem de Repræsentanter, de sender til Delegeretforsamlingen.

I den engelske Kommentar til Folkeforbundspagten, der fremkom samtidig med, at Forslaget om Tiltrædelse af Pagten blev fremlagt i det engelske Underhus, hedder det, at Pagtens sidste og virksomste Sanktion maa søges i den civiliserede Verdens offentlige Mening. Disse Ord rummer efter min Mening Sagens Kærne. Hvad det gælder om, er at skabe en verdensomfattende offentlig Mening, der kræver Fred og Ret mellem Folkene, og til at arbejde herpaa har alle smaa Stater, alle de Stater og Folk, for hvem Rettens Sejr er et Livsspørgsmaal, den samme Adgang indenfor Delegeretforsamlingen som Stormagternes Repræsentanter. Lykkes det at skabe en saadan offentlig Mening, da vil Delegeretforsamlingen ogsaa blive et fyldestgørende Organ for Fællesinteresserne og Retsfællesskabet. Det vil blive Folkenes Fællesanliggender, navnlig de store sociale Spørgsmaal, der kommer under Drøftelse, og her vil man finde Delingslinier efter socialpolitiske Anskuelser mere end efter Nationaliteter.

Det er, som jeg gentagne Gange har fremhævet, et Livsspørgsmaal for Smaa-